ПРОЕКТ!

ЗАКОН

за изменение и допълнение на Закона за специалните разузнавателни средства (обн., ДВ, бр. 95 от 1997 г., изм. и доп., бр. 70 от 1999 г., бр. 49 от 2000 г., бр. 17 от 2003 г., бр. 86 от 2005 г., бр. 45 и 82 от 2006 г., бр. 109 от 2007 г., бр. 43 и 109 от 2008 г., бр. 88, 93 и 103 от 2009 г., бр. 32 и 88 от 2010 г., бр. 1 и 13 от 2011 г., бр. 44 от 2012 г., бр. 17, 52, 70 и 111 от 2013 г., бр. 53 и 107 от 2014 г., бр. 14, 42, 56, 74 и 79 от 2015 г., бр. 39, 81 и 103 от 2016 г., бр. 63, 84 и 103 от 2017 г., бр. 7 и 56 от 2018 г., бр. 17 и 37 от 2019 г., бр. 69 от 2020 г., бр. 32 и 62 от 2022 г., бр. 6 и 84 от 2023 г.)

§ 1. В член 16 се правят следните изменения и допълнения:

1. Създава се нова ал. 4:

„(4) В случаите по чл. 34с, ал. 2, след получаване на разрешението за продължаване на трансграничното наблюдение, председателят на Държавна агенция „Технически операции“ или писмено оправомощеният от него заместник-председател, съответно председателят на Държавна агенция „Национална сигурност“ или писмено оправомощеният от него заместник-председател дава писмено разпореждане за продължаване на наблюдението на територията на другата държава.“.

2. Досегашната ал. 4 става ал. 5.

§ 2. В чл. 19 се правят следните изменения и допълнения:

1. Досегашният текст става ал. 1 и след думата „може“ се добавя „да не започне или“.

2. Създава се ал. 2:

„(2) Председателят на Държавна агенция „Технически операции“ или писмено оправомощеният от него заместник-председател, председателят на Държавна агенция „Национална сигурност“ или писмено оправомощеният от него заместник-председател може да не започне или преди изтичане на срока да прекрати прилагането на специални разузнавателни средства в случаите по чл. 22, ал. 3, за което писмено се уведомява органът, изготвил молбата за правна помощ по чл. 34р.“.

§ 3. В чл. 22 се правят следните изменения и допълнения:

1. Създава се ал. 6:

„(6) В случаите по чл. 34с и 34т, когато са налице хипотезите на ал. 3, т. 1 и 2, органът по чл. 20 незабавно писмено уведомява органа по чл. 34р. Органът по чл. 34р незабавно предприема действия за отправяне на искане до компетентния чужд орган за потвърждаване, отмяна или изменение на решението, с което е одобрена молбата за правна помощ. До получаване на решението на чуждия компетентен орган структурите по чл. 20, ал. 1, т. 1 и 2 не прилагат трансграничното наблюдение.“.

2. Създава се ал. 7:

„(7) В случаите по чл. 34с и 34т, когато са налице хипотезите на ал. 3, т. 3 и 4, органът по чл. 20 незабавно писмено уведомява органа по чл. 34р.“.

§ 4. В чл. 34н се правят следните изменения и допълнения:

1. Алинея 1 се изменя така:

„(1) При получаване на молба за правна помощ от чужда държава с искане за продължаване на трансгранично наблюдение от територията на други държави на територията на Република България от служители на молещата държава или от български служители по молбата се произнасят:

1. Върховната касационна прокуратура – ако молбата произхожда от компетентен орган на държава извън Европейския съюз;

2. окръжната прокуратура по предполагаемото място на преминаване на границата – ако молбата произхожда от компетентен орган на държава-членка на Европейския съюз.“.

2. Алинея 2 се изменя така:

„(2) При допусната молба за изпълнение Върховната касационна прокуратура внася писмено мотивирано искане за разрешение до председателя на Софийския градски съд или до оправомощен от него заместник-председател, а окръжната прокуратура внася писмено искане за разрешение до председателя на съответния окръжен съд или до оправомощен от него заместник-председател. Искането трябва да съдържа:

1. информация за престъплението, за разследването на което се налага извършването на трансграничното наблюдение;

2. данни за лицата, спрямо които ще се извърши трансграничното наблюдение;

3. кои служители ще извършат трансграничното наблюдение;

4. условия, при които ще се извърши трансграничното наблюдение;

5. срока на извършване на трансграничното наблюдение.“.

3. Алинея 3 се изменя така:

„(3) Председателят на Софийския градски съд или оправомощен от него заместник-председател, съответно председателят на компетентния окръжен съд или оправомощен от него заместник-председател, незабавно дава писмено разрешение за извършване на трансграничното наблюдение или отказва извършването му, като мотивира своя отказ“.

4. В ал. 4 след думите „Върховната касационна прокуратура“ се добавя „или съответната окръжна прокуратура“.

§ 5. В чл. 34о се правят следните изменения и допълнения:

1. Алинея 2 се изменя така:

„(2) Компетентните органи на държавата, чиито служители извършват наблюдението по ал. 1, са длъжни незабавно да уведомят:

1. Върховната касационна прокуратура и главния секретар на Министерството на вътрешните работи или оправомощено от него длъжностно лице за това, че границата е била пресечена по време на наблюдението от служители на държава извън Европейския съюз;

2. съответната окръжна прокуратура по място на пресичане на границата и главния секретар на Министерството на вътрешните работи или оправомощено от него длъжностно лице за това, че границата е била пресечена по време на наблюдението от служители на държава-членка на Европейския съюз.“.

2. В ал. 3 след думите „Върховната касационна прокуратура“ се добавя „или съответната окръжна прокуратура“.

3. Алинея 4 се изменя така:

„(4) Компетентните органи на чуждата държава, чиито служители извършват наблюдението, са длъжни незабавно да изпратят молба за правна помощ за извършване на трансгранично наблюдение, придружена с мотиви, които обосновават пресичането на границата без предварително разрешение. Молбата се изпраща до:

1. Върховната касационна прокуратура, когато е подадена от държава извън Европейския съюз;

2. окръжната прокуратура по мястото на пресичане на границата, когато е подадена от държава-членка на Европейския съюз.“.

4. В ал. 5 след думите „Върховната касационна прокуратура“ се добавя „или съответната окръжна прокуратура“.

5. В ал. 6 след думата „заместник-председател“ се поставя запетая и се добавя „а окръжната прокуратура незабавно внася писмено мотивирано искане за разрешение до председателя на съответния окръжен съд или до оправомощен от него заместник-председател“.

6. В ал. 8 след думите „оправомощеният от него заместник-председател“ се поставя запетая и се добавя „съответно председателят на окръжния съд или оправомощеният от него заместник-председател“.

7. В ал. 9 се създава изречение второ: „Председателят на окръжния съд или оправомощеният от него заместник-председател незабавно изпраща в окръжната прокуратура даденото разрешение.“

8. В ал. 10 след думите „оправомощеният от него заместник-председател“ се поставя запетая и се добавя „съответно председателят на окръжния съд или оправомощеният от него заместник-председател“.

9. В ал. 11 след думите „Върховната касационна прокуратура“ се поставя запетая и се добавя „съответно окръжната прокуратура“.

§ 6. В чл. 34п се правят следните изменения и допълнения:

1. Алинея 4 се изменя така:

„(4) Докладът по ал. 3, изготвен от служители на друга държава се изпраща на:

1. Върховната касационна прокуратура, когато се докладват действия на служители на държава извън Европейския съюз;

2. окръжната прокуратура, когато се докладват действия на служители на държава-членка на Европейския съюз.“

2. Създава се нова ал. 5:

„Получилата доклада прокуратура го предоставя на председателя на съда, дал разрешението за извършване на действията, или на оправомощения от него заместник-председател, които могат да поискат личното явяване на съответните служители.“.

3. Досегашната ал. 5 става ал. 6.

§ 7. Чл. 34р се изменя така:

„Чл. 34р. (1) Когато въз основа на разрешение на съда е започнало използване на специални разузнавателни средства по досъдебно производство и е налице необходимост от продължаване на трансгранично наблюдение от територията на Република България на територията на друга държава, молбата за правна помощ до компетентния орган с искане за продължаване на трансграничното наблюдение се

подава:

1. от наблюдаващия прокурор – когато се иска продължаване на трансграничното наблюдение на територията на държава-членка на Европейския съюз;

2. от Върховна касационна прокуратура по предложение на наблюдаващия прокурор – когато се иска продължаване на трансграничното наблюдение на територията на държава извън Европейския съюз.“.

§ 8. Създават се членове 34с – 34х:

„Чл. 34с. (1) При необходимост от продължаване на трансгранично наблюдение по досъдебно производство от територията на Република България на територията на друга държава органът по чл. 34р изпраща молба за правна помощ, придружена с мотиви за разрешение до компетентния орган на другата държава.

(2) Разрешението на компетентния орган на замолената държава, с което по повод молбата за правна помощ се допуска продължаване на трансгранично наблюдение на нейна територия, се изпраща незабавно на органа по чл. 34р. В случаите, когато трансграничното наблюдение се осъществява от служители на Република България, органът по чл. 34р препраща разрешението на Държавна агенция „Технически операции“ или на Държавна агенция „Национална сигурност“ за изпълнение.

Чл. 34т. (1) В спешни случаи на преминаване на границата на друга държава, когато не е било поискано предварително разрешение, служителите на Република България, извършващи наблюдението, могат да го продължат на територията на друга държава по искане на наблюдаващия прокурор и след разпореждане на председателя на Държавна агенция „Технически операции“, съответно на председателя на Държавна агенция „Национална сигурност“. Искането на наблюдаващия прокурор може да се предостави устно, като незабавно се изготвя и в писмена форма, адресирано до издаващия разпореждането орган.

(2) Съответната структура по чл. 20, ал. 1, т. 1 и 2 незабавно уведомява компетентния орган на чуждата държава, че границата е била пресечена по време на наблюдението.

(3) В случаите по ал. 1, когато е била пресечена границата на държава-членка на Европейския съюз, наблюдаващият прокурор незабавно изготвя и изпраща молба за правна помощ до компетентния орган на тази държава с искане за продължаване на трансграничното наблюдение, като обосновава пресичането на границата без предварително разрешение. Когато е била пресечена границата на държава извън Европейския съюз, наблюдаващият прокурор незабавно сезира Върховната касационна прокуратура за изготвяне на молба за правна помощ.

(4) При подаването на молбата по ал. 3 изрично се иска и разрешение за използване на информацията, събрана при продължаване на наблюдението на територията на другата държава без предварително разрешение.

(5) Наблюдението се преустановява от момента, в който компетентният орган на другата държава, на чиято територия се извършва наблюдението, поиска това след уведомяването по ал. 2 или след подаване на молбата по ал. 3, или, ако в рамките на пет часа след пресичането на границата не е получено разрешение, освен ако в международен договор, по който Република България е страна, не е уговорен друг срок.

(6) Придобитата информация се предоставя на наблюдаващия прокурор след

получаване на разрешение на компетентния орган на другата държава.

(7) Решението на компетентния орган на другата държава по ал. 3 се изпраща чрез органа по чл. 34р на компетентните български органи по чл. 20, ал. 1, т. 1 и 2, чиито служители извършват наблюдението.

Чл. 34у. (1) При продължаването на трансгранично наблюдение на територията на друга държава българските служители, които извършват наблюдението, са длъжни:

1. да спазват националното законодателство и законите на държавата, на чиято територия извършват наблюдението;
2. да се подчиняват на инструкциите на местните компетентни органи;
3. да носят документ, който удостоверява, че е дадено съответното разрешение, освен в случаите по чл. 34т;
4. да са в състояние във всеки един момент да докажат, че действат в служебно качество.

(2) При продължаването на трансгранично наблюдение от български служители на територията на друга държава не се допуска влизането в жилища и на места, които не са обществено достъпни. Служителите, които извършват наблюдението, нямат право да задържат лицето, което е под наблюдение.

(3) Служителите, които извършват наблюдението, могат да внесат своето служебно оръжие за времето на наблюдение, освен ако няма изрично противоположно решение от държавата, на чиято територия се продължава наблюдението. Неговото използване се забранява освен в случаите на законна самоотбрана.

(4) Структурата по чл. 20, ал. 1, т. 1 и 2, чиито служители са осъществили трансграничното наблюдение, изготвят доклад за извършените на територията на другата държава действия. Докладът се изпраща чрез органа по чл. 34р до компетентния орган, дал разрешението за продължаване на наблюдението.

(5) Компетентните органи на държавата, на чиято територия е осъществено наблюдението от служители на структурите по чл. 20, ал. 1, т. 1 и 2, могат да поискат съдействие от българските компетентни органи при провеждане на наказателно производство, когато такова е образувано в резултат на съответните действия, в които те са участвали.

Чл. 34ф. Трансгранично наблюдение се осъществява в рамките на срока на разрешението за използване на специални разузнавателни средства съгласно Наказателно-процесуалния кодекс.

Чл. 34х. За неуредените в тази глава случаи се прилагат общите разпоредби на закона.“

Преходни и заключителни разпоредби

§ 9. Неприключилите процедури по прилагане на специални разузнавателни средства по реда на Глава четвърта „б“ до влизането в сила на този закон, се довършват по досегашния ред.

§ 10. В Наказателно-процесуалния кодекс (обн., ДВ, бр. 86 от 2005 г.; изм. и доп., бр. 46 и 109 от 2007 г., бр. 69 и 109 от 2008 г., бр. 12, 32, 27 и 33 от 2009 г., бр. 15, 32, 101 от 2010 г., бр. 13, бр. 33, 60, 61 и 93 от 2011 г.; Решение № 10 на Конституционния съд от 2011 г. – бр. 93 от 2011 г.; изм. и доп., бр. 19, 20, 25 и 60 от 2012 г., бр. 17, 52, 70

и 71 от 2013 г., бр. 21 от 2014 г., бр. 14, 24, 41, 42, 60, 74 и 79 от 2015 г., бр. 32, 39, 62, 81 и 95 от 2016 г., бр. 13, 63 и 101 от 2017 г., бр. 7, 44 и 96 от 2018 г.; Решение № 14 на Конституционния съд от 2018 – бр. 87 от 2018 г.; изм. и доп., бр. 7, 16 и 83 от 2019 г., бр. 98, 103 и 110 от 2020 г.; бр. 9, 16, 80 и 20 от 2021 г.; Решение № 7 на Конституционния съд от 2021 – бр. 41 от 2021 г.; Решение № 13 на Конституционния съд от 2021 – бр. 85 от 2021 г.; изм. и доп., бр. 32 и 62 от 2022 г., бр. 48, 69, 84 и 86 от 2023 г., бр. 18, 36 и 39 от 2024 г.) в чл. 476 се правят следните изменения и допълнения:

1. В заглавието след думите „международен съд“ се добавя „и изпращане на поръчка до друга държава“:

2. Алинея 4 се изменя така:

„(4) Върховната касационна прокуратура подава молби до други държави за разследване чрез служител под прикритие и чрез контролирана доставка и се произнася по такива молби на други държави. Подаването на молби за трансгранично наблюдение до други държави и произнасяне по такива молби на други държави се извършва от:

1. Върховната касационна прокуратура – ако молбата е до или от държави извън Европейския съюз;

2. окръжната прокуратура по място на преминаване на границата – ако молбата е от или до държави-членки на Европейския съюз.“.

3. Алинея 6 се изменя така:

„(6) При спешни случаи на преминаване на държавната граница за трансгранично наблюдение на територията на Република България се уведомява незабавно съответната прокуратура по ал. 4, която взема решение за продължаване или прекратяване на трансграничното наблюдение при условията и по реда на Закона за специалните разузнавателни средства.“.

4. В ал. 7 думата „разследващ“ се заличава.

§ 11. В Закона за ратифициране на Втория допълнителен протокол към Европейската конвенция за взаимопомощ по наказателноправни въпроси (обн., ДВ, бр. 16 от 2004 г., доп., бр. 8 от 2022 г.) в член единствен думите „следователи от Националната следствена служба“ се заменят със „служители на Държавна агенция „Технически операции“ и Държавна агенция „Национална сигурност“.